

USTOZ VATAN TARAQQIYOTINING BUYUK BUNYODKORI

Darsning maqsadi

O‘quvchilarda **“Ustoz – Vatan taraqqiyotining buyuk bunyodkori”** mavzu sida mustaqil, ijodiy va mantiqiy fikr yuritish, ustozning inson kamoloti hamda Vatan taraqqiyotidagi o‘rnini anglash, o‘z fikr va munosabatlarini dalillar hamda hayotiy misollar asosida esse shaklida yozma va ta’sirchan ifodalash ko‘nikmalarini shakllantirish.

Kutilayotgan natijalar

Dars yakunida o‘quvchilar **“Ustoz - Vatan taraqqiyotining buyuk bunyodkori”** mavzusining mazmun-mohiyatini anglaydi, ustozning shaxs kamoloti va Vatan taraqqiyotidagi o‘rnini tahlil qila oladi, o‘z fikrlarini mustaqil va mantiqiy bayon etadi hamda mavzu yuzasidan **mazmunli, dalillarga asoslangan va ijodiy esse yozish ko‘nikmasiga ega bo‘ladi.**

I.TASHKILIY QISM (3 daqiqa)

O‘quvchilar bilan salomlashish, davomatni aniqlash va darsga tayyorgarligini nazorat qilish. O‘quvchilar diqqatini jamlab, dars mavzusi va maqsadi bilan qisqacha tanishtirish hamda faol ishtirok etishga yo‘naltirish.

II.MOTIVATSION QISM (5 daqiqa)

O‘qituvchi: Assalomu alaykum, aziz o‘quvchilar! Bugungi darsimizni kichik bir fikriy mashq bilan boshlaymiz. Tasavvur qiling: “Agar ustoz bo‘lmaganida...” Hayotimiz qanday bo‘lardi? Ushbu jumlaning har biringiz o‘z fikringiz bilan davom ettiring. Fikringizni 1–2 jumlada ifodalashingiz mumkin.

O‘quvchilar: O‘quvchilar o‘z fikrlarini bildiradilar.

O‘qituvchi: Juda yaxshi. Endi sizlarga bir nechta savol beraman. Javoblaringizni o‘ylab, o‘z fikringizni erkin bayon qiling.

Inson hayotida ustozning o‘rni nimada?

Ustoz bergan bilim va tarbiya kelajakda qanday natija beradi?

Nima uchun ustozni Vatan taraqqiyotining buyuk bunyodkori deb ataymiz?

O‘quvchilar: O‘quvchilarning javoblari tinglanadi va umumlashtiriladi.

O‘qituvchi: Barakalla! Sizlarning fikrlaringizdan ko‘rinib turibdiki, ustoz faqat bilim beruvchi emas, balki insonni tarbiyalovchi, uning kelajagiga yo‘l ko‘rsatuvchi va jamiyat uchun munosib shaxs qilib shakllantiruvchi buyuk kasb egasidir.

O‘qituvchi doskaga quyidagi zanjirni yozadi:

Ustoz - Bilim - Tarbiya - Shaxs - Kelajak - Vatan taraqqiyoti

E’tibor bering, bu tushunchalar bir-biri bilan chambarchas bog‘liq. Har bir yetuk insonning hayotida unga bilim bergan, to‘g‘ri yo‘l ko‘rsatgan va o‘ziga ishongan ustozning o‘rni bor.

Demak, Vatan kelajagini bunyod etayotgan har bir insonning kamolotida ustozning munosib hissasi mavjud. Bugungi darsimizda ana shu fikrlarni o‘z qarashlarimiz, dalillarimiz va hayotiy misollarimiz asosida **“Ustoz - Vatan taraqqiyotining buyuk bunyodkori”** mavzusidagi esse orqali ifodalaymiz.

III. ASOSIY QISM. (25 daqiqa)

O‘qituvchi: Aziz o‘quvchilar, sizlarga uyga vazifa sifatida “Ustoz - Vatan taraqqiyotining buyuk bunyodkori” mavzusida qisqa esse yozishga tayyorlanib kelish topshirilgan edi. Bugungi darsimizda ushbu mavzu asosida mustaqil ravishda esse yozasiz.

Avvalo, esse yozishda amal qilinadigan asosiy talablarga qisqacha to‘xtalib o‘tamiz. Esse - muallifning muayyan mavzu yuzasidan shaxsiy fikri, munosabati va xulosalarini erkin, mantiqiy hamda izchil bayon etadigan yozma ishdir. Shuning uchun esseda tayyor fikrlarni takrorlashdan ko‘ra, o‘z nuqtayi nazarangizni aniq ifodalash va uni dalillar hamda hayotiy misollar bilan asoslashga e‘tibor qarating.

Esse yozishda quyidagi tartibga amal qiling:

Kirish qismi - mavzuga kirish va asosiy fikrni qisqacha ifodalash.

Asosiy qism - o‘z fikrlaringizni dalil, misol va hayotiy kuzatishlar asosida yoritish.

Xulosa - mavzu yuzasidan yakuniy fikr va shaxsiy munosabatingizni ifodalash.

Esse yozish jarayonida quyidagi savollarni yoritishga alohida e‘tibor qarating:

- Ustoz inson hayotida qanday o‘rin tutadi?
- Ustozning bilim va tarbiyasi shogird kelajagiga qanday ta‘sir ko‘rsatadi?
- Nima uchun ustozni Vatan taraqqiyotining bunyodkori deb atash mumkin?
- Bugungi ustoz qanday fazilatlariga ega bo‘lishi kerak?
- Sizning hayotingizda yoki atrofingizdagi insonlar hayotida ustozning qanday ta‘siri bor?
- Ustoz va Vatan kelajagi o‘rtasida qanday bog‘liqlik mavjud?

O‘qituvchi: Har biringiz o‘z fikringizni mustaqil bayon qiling. Fikrlaringizni hayotiy misollar bilan asoslashga, gaplar orasidagi mantiqiy bog‘liqlikni saqlashga va savodxonlikka e‘tibor bering.

O‘qituvchi: Endi sizlarga esse yozish uchun vaqt beraman. Ishingizni yakunlagach, ayrim esselarni birgalikda o‘qib, undagi kuchli jihatlar va takomillashtirish kerak bo‘lgan tomonlarni muhokama qilamiz.

Eslatma: Esse yozish uchun tavsiya etiladigan vaqt: 15 daqiqa

O‘qituvchi: Aziz o‘quvchilar, esselaringizni yozib bo‘lgan bo‘lsangiz, endi ularni birgalikda muhokama qilamiz. Bir nechta o‘quvchidan o‘z esselarini o‘qib berishni so‘rayman. Esselarni tinglash jarayonida har birimiz diqqat bilan kuzatib, undagi asosiy fikr, dalillar va xulosaga e‘tibor qaratamiz.

O‘quvchilar: O‘quvchilardan bir nechtasi esselarini o‘qib eshittiradilar.

O‘qituvchi: Endi o‘qilgan esselarni birgalikda tahlil qilamiz. Bunda quyidagi savollarga e‘tibor qarating:

Mavzu to‘liq va mazmunli yoritilganmi?

Muallifning shaxsiy fikri aniq ifodalanganmi?

Fikrlar dalil va hayotiy misollar bilan asoslanganmi?

Esse tuzilishiga - kirish, asosiy qism va xulosaga amal qilinganmi?

Xulosa mavzuga mos va ta‘sirchan berilganmi?

Esseda qanday o‘ziga xos va ijodiy fikrlar mavjud?

Muhokama davomida bir-birimizning fikrlarimizni hurmat qilamiz, yaxshi jihatlarni e’tirof etamiz va takomillashtirish mumkin bo’lgan tomonlarni muloyimlik bilan ko’rsatamiz. Maqsadimiz - bir-birimizdan o’rganish va yaxshi esse qanday yozilishini yanada yaxshiroq anglash.

IV. RAG‘BATLANTIRISH (4 daqiqa)

O‘qituvchi: Aziz o‘quvchilar, bugungi topshiriqda har biringiz o‘z fikringizni mustaqil va ijodiy ifodalashga harakat qildingiz. Esselaringizda ustozning inson hayoti va Vatan taraqqiyotidagi o‘rniga turlicha, o‘ziga xos yondashuvlarni ko‘rdik.

Ayniqsa, o‘z fikrini aniq bayon qilgan, hayotiy misollar bilan asoslagan, ijodiy va ta’sirchan xulosa chiqargan o‘quvchilarimizni alohida e’tirof etaman.

Shuningdek, esse muhokamasida faol qatnashib, o‘z fikrini bildirgan, tengdoshlarining ishiga hurmat bilan munosabatda bo’lgan o‘quvchilar ham tahsinga loyiq.

Bugungi darsda “Eng yaxshi fikr”, “Eng ijodiy yondashuv”, “Eng ta’sirchan xulosa”, “Eng yaxshi dalil” va “Eng faol ishtirokchi” nominatsiyalari bilan o‘quvchilarni rag‘batlantiramiz.

Rag‘batlantirish shakllari:

“Eng yaxshi fikr”

“Eng ijodiy esse”

“Eng ishonarli dalil”

“Eng ta’sirchan xulosa”

“Eng faol ishtirokchi”

“Eng yaxshi esse”

O‘qituvchi: Esda tuting, aziz o‘quvchilar: har bir yaxshi fikr - yangi imkoniyat, har bir ijodiy qadam - katta yutuq sari yo‘l. Bugun yozgan esselaringiz nafaqat yozma ish, balki ustozga bo’lgan hurmatingiz va Vatan kelajagiga bo’lgan qarashingizning ifodasidir. Barakalla!

V. XULOSA (3 daqiqa)

O‘qituvchi: Aziz o‘quvchilar, bugungi darsimiz davomida ustozning inson hayotidagi o‘rni, shogird tarbiyasi va Vatan taraqqiyotidagi beqiyos hissasi haqida fikr almashtirdik. Siz o‘z qarashlaringizni mustaqil ravishda esse orqali ifodaladingiz, tengdoshlaringizning fikrlarini tinglab, ularni tahlil qildingiz.

Bugungi suhbatimizdan shunday xulosaga kelishimiz mumkinki, ustoz nafaqat bilim beruvchi, balki kelajak avlodni tarbiyalovchi, uning qobiliyatini yuzaga chiqaruvchi va Vatan ravnaqi uchun munosib insonlarni voyaga yetkazuvchi buyuk bunyodkordir. Ustoz bergan bilim va tarbiya bugun shogird qalbida shakllansa, ertaga uning mehnati va bunyodkorlik faoliyatida namoyon bo‘ladi.

Shuningdek, zamonaviy texnologiyalar va ekologik muammolar haqidagi fikrlarimiz ham bir haqiqatni ko‘rsatdi: kelajak bilimli, mas’uliyatli va yangilikka intiladigan avlod qo‘lida. Bu avlodni tarbiyalashda esa ustozning o‘rni beqiyos.

Shunday ekan, har biringiz o‘z ustozlaringizdan olgan bilim va tarbiyani qadrlang, undan kelajakda Vatanimiz ravnaqi yo‘lida foydalanishga intiling.

Ustozga hurmat - ilmga hurmat, ilmga hurmat esa Vatan kelajagiga hurmatdir.

Bugungi faol ishtirokingiz, ijodiy fikrlaringiz va samimiy munosabatingiz uchun barchangizga rahmat! Darsimizni yakunlaymiz. Barakalla, aziz o‘quvchilar!